

EDUSKUNNAN VASTAUS 211/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (HE 204/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 37/2005 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/1948) 41 e §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1204/1996,

muutetaan 10, 12 ja 29 a §, 35 §:n 2 momentti, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 53 h § ja 60 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 10 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 483/2001, 12 § osaksi mainitussa laissa 1204/1996 sekä laeissa 723/2002 ja 1365/2004, 29 a § mainitussa laissa 483/2001, 35 §:n 2 momentti ja 53 h § mainitussa laissa 1204/1996, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1373/2003 ja 60 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1365/2004, sekä

lisätään lakiin uusi 35 b ja 41 f § seuraavasti:

10 §

Työnantaja on vapaa vakuuttamisvelvollisuudesta, kunnes hänen kalenterivuoden aikana teettämiensä työpäivien lukumäärä on enemmän kuin 12.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto vastaa 1 momentissa tarkoitetun työnantajan työntekijälle sattuneen työtapaturman korvaamisesta tämän lain mukaisesti. Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus periä suorittamansa korvaus työnantajalta, enintään kuitenkin 83,75 euroa tapaturmaa kohden.

12 §

Vakuuttamisvelvollisen työnantajan on itse 167,50 euron määrään asti suoritettava korvausta kustakin työtapaturmasta, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta. Vakuutuskirjaan on aina merkittävä, onko työnantajalla omavastuu vai ei. Työnantajan on maksettava mainittu korvaus viipymättä sen jälkeen, kun vakuutuslaitos on päätöksellään katsonut tapaturman tämän lain mukaan korvattavaksi.

Jos työnantaja jättää suorittamatta 1 momentissa tarkoitetun korvauksen tai jos syntyy eri-

mielisyyttä korvauksen suuruudesta, vakuutuslaitos, jossa työntekijä on vakuutettu työtapaturman varalta, on velvollinen suorittamaan lain mukaisesti mainitun korvauksen. Vakuutuslaitoksella on oikeus periä työnantajalta näin suoritettavansa korvaus.

29 a §

Sen lisäksi, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta kieltää vakuutusyhtiön sulautuminen, jakautuminen, kotipaikan siirto ja vakuutuskannan luovutus, Vakuutusvalvontavirasto ei saa antaa suostumusta tämän lain mukaista vakuutusta harjoittavan suomalaisen vakuutusyhtiön sulautumiseen, jakautumiseen tai kotipaikan siirtoon eikä tämän lain mukaisen vakuutuskannan luovutukseen, jos tällainen toimenpide olennaisesti heikentää vakuutettujen turvaa taikka vaarantaa tämän lain mukaisen vakuutusjärjestelmän toimintaedellytykset tai kyvyn suoriutua velvoitteistaan. Antaessaan suostumuksen Vakuutusvalvontavirasto voi liittää suostumukseen edellä mainittujen edellytysten täyttymistä turvaavia ehtoja.

Vakuutusvalvontaviraston on ennen 1 momentissa tarkoitettujen asian ratkaisua pyydettyä tarvittaessa työnantajien, työntekijöiden ja toimihenkilöiden keskeisimpien keskusjärjestöjen lausunto toimenpiteen vaikutuksesta tämän lain mukaisen vakuutusjärjestelmän toimeenpanon yleisiin edellytyksiin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 64—66 §:ssä tarkoitettua suostumuksen edellytyksiä.

35 §

Vakuutusmaksun laskuperusteet on laadittava siten, että vakuutusmaksut ovat kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin ottaen huomioon vakuutettujen työn tapaturma- ja ammattitautiriski. Jos vakuutusmaksu tai vakuutuksen perusteella maksettavien korvausten määrä on siihen riittävän suuri, tulee myös vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ot-

taa huomioon vakuutusmaksua määrättäessä (*erikoistariffoitava vakuutus*). Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkempia määräyksiä riskien luokittelusta ja vakuutusmaksun määräytymisestä ammatin tai työn vaarallisuuden mukaan sekä vakuutuksenottajan oman vahinkotilaston huomioon ottamisesta vakuutusmaksun määräytymisessä.

35 b §

Vakuutusmaksun perusteena olevaan palkkasummaan luettavia työansioita ovat palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Tällainen vastike katsotaan työansioksi myös silloin, kun sen maksaa työntekijälle työnantajan sijasta konkurssipesä, palkkaturvalaissa (866/1998) tarkoitettu palkkaturvasta huolehtiva viranomainen tai muu maksaja (*sijaismaksaja*). Työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi:

1) yleisöltä saatavilla palvelu- tai lahjarahoilla, jotka otetaan huomioon samansuuruisina kuin ne olivat viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä;

2) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettua sairauskassan maksamalla päivärahaa, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehto- tai muussa sopimuksessa sovitun palkan sijasta; taikka

3) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaisella yksityisen hoidon tuella tai vastaavalla muulla valtion tai kunnan maksamalla tuella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei pidetä muun muassa:

1) työnantajalta saatua henkilökuntaetua;

2) korkoetua työsuhteen perusteella saadusta lainasta;

3) etua työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käyttäen hintaa alempaan hintaan, jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä;

4) tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhteeseen käyttämisestä syntyvää

etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella;

5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisessa arvopaperipörssissä noteerattuina osakkeina, sijoitustalutuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, edellyttäen, että tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä palkkion lupaamisen jälkeisenä, vähintään vuoden mittaisena aikana;

6) työmatkasta saatua päivärahaa tai muuta kustannusten korvausta;

7) työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua odotusajan palkkaa;

8) työsopimuksen päättämisestä maksettavaa korvausta tai muuta vahingonkorvausta;

9) henkilöstörahastolaissa (814/1989) tarkoitettuja voittopalkkioeria, jotka on siirretty henkilöstörahastoon tai nostettu käteisenä tai henkilöstörahastosta nostettua rahasto-osuutta;

10) eria, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona edellyttäen, että käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työsopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää, että käteisen voittopalkkion määräytymisperusteet ovat henkilöstörahastolain 2 §:n 2 momentin mukaiset ja että yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä; eikä

11) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa.

Edellä 2 momentin 10 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa edellytetään lisäksi, että voittopalkkion maksamisesta ei ole tehty työnantajaa velvoittavaa sopimusta, että omistajat tekevät sitovan päätöksen käteisen voittopalkkion maksamisesta yhtiökokouksessa tilikauden päätyttyä ja että voittopalkkiot maksetaan tämän jälkeen. Lisäksi edellytyksenä on, että asia käsitellään yh-

teistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) mukaisella tai muulla vastaavalla tavalla.

Vakuutusmaksun perusteena olevaan palkkasummaan luettavista työansioista annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Kun työntekijä lähetetään Suomesta ulkomaille työskentelemään tai kun hänet otetaan ulkomaille palvelukseen siten, että hän kuuluu tämän lain soveltamisalaan, työansiona on 1 ja 2 momentista poiketen pidettävä sitä palkkaa, jota vastaavasta työstä Suomessa olisi maksettava. Jos vastaavaa työtä ei Suomessa ole, työansiona pidetään sitä palkkaa, jonka muutoin voidaan katsoa vastaavan mainittua työtä.

38 §

Työnantajan on suoritettava tämän lain mukaiselle viivästyneelle vakuutusmaksulle ja 36 §:n mukaiselle maksulle viivästymisajalta vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn korkokannan mukaan. Ulosottotoimin perittävää vakuutusmaksua korotetaan kertakaikkisesti 10 prosenttia. Vakuutuslaitos voi kuitenkin korotuksen sijasta jättäessään vakuutusmaksun ulosotettavaksi perii saatavalleen edellä mainittua viivästyskorkoa.

Vakuutuslaitos ei saa määrätä työnantajan maksettavaksi vakuutusmaksua sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut vakuutuskauden tasoituksella vakuutusmaksun erääntymispäivästä. Tämän lain mukaisesti määrätty työnantajan vakuutusmaksu ja sille suorituksen viivästymisen ajalta 1 momentin mukaan perittävä viivästyskorko ja vakuutusmaksun korotus saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Samalla tavalla täytäntöönpanokelpoisia ovat 10 §:n 2 momentin sekä 11 ja 36 §:n mukaisesti työnantajan maksettaviksi määrätty suoritukset.

— — — — —
Vakuutuslaitos ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitto eivät saa määrätä työnantajan tai vakuutuslaitoksen maksettavaksi 10 §:n 2 moment-

tiin, 11 §:ään, 12 §:n 2 momenttiin, 38 b ja 38 c §:ään tai 41 b §:n 6 momenttiin perustuvaa tai muuta näihin rinnastettavaa tämän lain mukaista maksua tai suoritusta sen jälkeen, kun kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun vakuutuslaitos tai Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sai tietoonsa maksu- tai suoritusvelvollisuuden perusteen. Jollei muualla tässä laissa toisin säädetä, tällainen maksu tai suoritus on perittävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty.

41 f §

Vakuutuslaitoksen on säilytettävä tämän lain mukaisen vakuutusturvan järjestämiseen ja korvausasiaan liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaisissa (831/1994) säädetään. Jos arkistolaitos ei ole määrännyt asiakirjoja säilytettäväksi pysyvästi, vakuutuslaitoksen on säilytettävä asiakirjat ja tiedot seuraavasti:

1) vakuutushakemus, vakuutuskirja, vakuutuksen irtisanomisilmoitus ja muut niihin rinnastettavat vakuutuksen alkamista, voimassaoloa ja päättymistä koskevat asiakirjat ja tiedot, tapaturmailmoitus, vahingoittuneen terveydentilaa, avuntarvetta, työ- ja toimintakykyä, kuntouttamista ja kuolemaa koskevat terveydenhuollon ammattihenkilön ja muun tahon antamat lausunnot, todistukset, kannanotot ja tutkimustulokset, vahingoittuneen ja hänen edunsaajansa tulotiedot, vakuuttamista ja korvausta koskevat vakuutuslaitoksen päätökset sekä muut edellä mainittuihin rinnastettavat tapaturman sattumisolosuhteita, korvattavuutta, korvausta ja sen lakkaamista koskevat asiakirjat ja tiedot vähintään 100 vuoden ajan;

2) tämän lain mukaista muutoksenhakuasiaa koskevat asiakirjat vähintään 50 vuoden ajan, jollei niitä ole 1 kohdan mukaan säilytettävä sitä pidemmän ajan;

3) asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat vakuutuksenottajan yritystoiminnan omistussuhteita, 57 §:n mukaisen vakuutuksen vuosityöansioon vaikuttavia vakuutuksenottajan tuloja, vakuutusmaksun määrittämiseen tarvittavia vakuutuksenottajan työntekijöiden palkkoja, työnantajan vahinkotilastoja ja muita vakuutusmaksun mää-

räytymisen perusteita, vakuutusmaksun perintää, korvauksen maksamiskieltoa sekä vakuutuslaitoksen takautumisoikeutta vähintään 10 vuoden ajan;

4) muut tämän lain mukaista toimeenpanoa koskevat asiakirjat vähintään kuuden vuoden ajan.

Tämän lain mukaista korvausta koskevan asiakirjan ja tiedon säilytysaika alkaa siitä, kun tapaturmailmoitus on saapunut vakuutuslaitokselle tai kun asia on muulla tavoin tullut vakuutuslaitoksessa vireille. Tämän lain mukaiseen vakuuttamiseen liittyvän asiakirjan ja tiedon säilytysaika alkaa siitä, kun asiakirja tai tieto saapui vakuutuslaitokselle.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää sellaisesta asiakirjojen ja tietojen tallennusmenetelmästä, jolla luotettavasti säilytetään asiakirjojen ja tietojen asiasisältö. Tällä tavoin tallennettuina niiden katsotaan vastaavan alkuperäisiä, jollei muuta näytetä.

53 h §

Mitä tässä luvussa säädetään vakuutuslaitoksen päätöksestä, koskee soveltuvin osin Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tämän lain nojalla antamaa päätöstä. Vakuutuslaitos ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla 41 b §:n 1—5 momentin nojalla annettuun Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tai muutoksenhakuelimen päätökseen.

60 §

Tämän lain 10 §:n 2 momentissa, 11 §:ssä, 12 §:n 1 momentissa, 28 §:n 6 momentissa, 35 a §:ssä, 53 §:n 5 momentissa ja 60 a §:n 4 momentissa säädettyt rahamäärät tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella sekä 16 §:n 3 momentissa, 20 §:n 2—4 momentissa ja 20 a §:n 2—4 momentissa säädettyt rahamäärät tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä. Tarkistetut rahamäärät pyöristetään siten, että 20 §:n 2—4 momentissa, 20 a §:n 2—4 momentissa ja 60 a §:n 4 momentissa säädettyt rahamäärät pyöristetään lähimmäksi sentiksi, 10 §:n

2 momentissa, 12 §:n 1 momentissa ja 35 a §:ssä säädettyt rahamäärät lähimmäksi täydeksi euroksi sekä 11 §:ssä, 16 §:n 3 momentissa, 28 §:n 6 momentissa ja 53 §:n 5 momentissa säädettyt rahamäärät lähimmäksi täydeksi kymmeneksi euroksi.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Tätä lakia sovellettaessa sen 10 §:n 2 momentissa ja 12 §:n 1 momentissa säädettyt rahamäärät vastaavat vuoden 2004 indeksitasoa.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2005

